

Rézangyal

A rézangyal leggyakrabban fűzfán füttyülve emlegetjük, pedig neki más szerepe is van. Mindig megjelenik ott, ahol jó dolgok történnek, vagy éppenséggel rosszak. Kiterjesztett szárnyai alá öröm és bánat egyaránt befér. Szereti az ünnepeket, a csillogást, de a hétköznapok egyhangúságát is. Hírt hoz, hírt visz, fogadja a születő és holt lelkeket, és örökké változik. Szóval éppen olyan, mint az élet. Anyagát tekintve bizonyos fúvós hangszerek legfőbb alkotóeleme, így sok funkciójából most a rézfúvósok társadalmának eseményei kerülnek előtérbe.

Legutóbb a tengeren túlról hozott hírt. Amerikában a Nemzetközi Tuba Szövetség életmű díjat adományozott – szakmájuk szerint – négy „óriásnak”, akik saját területükön megtettek mindent, ami egy élet alkotó folyamatába belefér. Van közöttük tubaművész ugyanúgy, mint hangszerkészítő mester. A művészt mi is ismerjük, ő az a Roger Bobo, aki 25 évig volt Los Angeles-i Szimfonikus Zenekar tubása, és aki többször járt hazánkban, ahol meggyőződése szerint a legtöbb tubás tehetség található egy országon belül. Neki elhiszük!

A tubának és a harsonának nálunk is van szakmai szövetsége. Sajnos pusztán anyagi okokból képtelen életmű, vagy egyéb díjak adományozására, pedig itt is lennének arra érdemesek. Mást nem tehetünk, díjak helyett emlékezzünk munkájukra.

2002-ben egy nagy generáció távozott az aktív zenélés, tanítás képletes színpadáról. Nyugdíjba vonult Steiner Ferenc harsonaművész, aki tehetsége és szorgalma révén a vidéki bányász zenekarból és az esztergapat mellől került a Magyar Állami Operaház zenekarába, később a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem docensi székébe.

Megszállottja volt hangszerének, később a zenepedagógiának. Módszertani iskolái az egész világon ismertek és elismertek, igen nagy szerepe van abban, hogy a fiatal harsonaművészek nemcsak hazánkban, de külföldön is keresettek. Szuggesztív egyéniségével képes volt arra, hogy kezében a matt bronzból csillogó arany növendékeket csiszoljon. Bízunk benne, hogy a megérdemelt pihenés mellett marad ereje újabb elméleti munkákra.

39 évi aktív harsonázás és 37 évi tanítás után ment nyugdíjba a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Jazz Tanszékének tanára Selényi Dezső, a mindenki által Dudinak ismert

harsonaművész. Gyönyörű tenorharsona hangja, ösztönös, majd később tudatos dallamformálása, jazz-es vénája még hosszú ideig példa marad. Improvizációival kiemelte a harsonát az úgynevezett tutti zenélésből, szólistává téve azt. Jellemző, hogy volt tanítványai és tisztelői alapítványt hoztak létre, mely komoly anyagi támogatást jelent nyugdíjas éveire.

Reinisch Jenő harsonaművész is nyugdíjas korba ért. „Jenőke” nem dicsekedhet pedagógusi múlttal, ő „csak” harsonázott. A „csak”-ot nagy nagy idézőjelbe kell tenni, mert egy szimfonikus zenekarban elsőt fújni nem kis teljesítmény. 46 év a Magyar Rádióban, ebből 6 év a Tánczenekarban, 40 év a szimfonikusoknál, rekorderré tette őt. Hangszerének rabja, szenvedélyesen kutatta azt a módszert, amittől az amerikaiak olyan jók, lelkesedése oly mértékű, hogy még manapság is beül a zenekari szolgálatba, ha a kollégák kérik. Jó pihenést, egészséget a hobbikhoz.

A rézangyálnak ilyenkor egyik szeme sír, a másik nevet.

De a nevető szem is síróra változott, amikor a következő gyászír tudomására jutott: 2001 végén 82 éves korában elhunyt Dr. Ujfalusi László, a Zeneművészeti Egyetem harsona-tuba professzora. Elment a NAGY TANÁR, a mindig elegáns művész, a modern harsona és tubaoktatás magyarországi megteremtője. A ligeti zenepavilonok körül ögylgő fiatalemberekből erélyes szülői tiltás ellenére cserkész-zenész, majd zeneakadémista, és játsszi könnyedséggel operaházi művész lett. Hangszerét a tubát főlnyes biztonsággal és muzikalitással kezelte. Megszállottként figyelte a csellisták nagy íveket átfogó dallamformálását, és az énekesek légzéstechnikáját. Megfejtette a titkot. Ebből született meg a tuba, mint szólóhangszer.

1948-tól 1991-ig volt a Zeneakadémia harsona-tuba tanára. Ő volt az előbb említett három művész tanára és az enyém is, így első kézből tudom, hogy az akkori német iskolát lejártnak, ósdiinak tartotta. Inkább a könnyed francia stílus, másrészt a magyar kortárs zene felé fordult. Egyik sem volt könnyű út. A határok átjárhatatlansága elég nehézzé tette a külföldi, főleg a nyugatról származó informálódást. Ő mégis hozzájutott a francia zeneművekhez és a harsona-tuba tanszak kottatárát feltöltötte a legfrissebbekkel. Ezzel egyidőben felkereste a kor magyar zeneszerzőit, kérve

őket, hogy komponáljanak harsonára és tubára. Új művek születtek tehát és lett új alap a tanításhoz. Sikerei voltak. Növendékei itthon és szerte a világban első osztályú zenekarokban találták meg a boldogulást. Mint mindenki, aki maradandót alkotott, sohasem megy el örökre, a jövő tovább élteni.

Remélem a rézangyalok kara külön kegyei-be fogadja őt.

Jó hírnek is örvendhettünk 2002-ben. Hőna Gusztáv Liszt-díjas harsonaművész a Rádiózenekar tagja, a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem fúvóstanszékének vezetője lett. A bíráló bizottság az ő pályázatát értékelte a legjobbnak, így esett meg, hogy a nagymúltú és nagyhírű intézet fennállása óta először alkalmaz rézfúvóst, ezen belül is mélyrézfúvós tanárt erre a posztra. Tanítás, tanszékvezetés, szólózás, zenekari munka, kamarazenélés, gyereknevelés?! – mi fér még bele egy ember életébe? Az övébe ez mind! A felelősséget, melyet a vállára vett nem irigyeljük, de szívből gratulálunk és sok sikert kívánunk, a rézangyal teljes egyetértésével.

Mint ahogy a nóta mondja: „Nem élhetek kritikaszo nélkül!” – jöjjön záróként egy kis „jus murmurandi”, ami valójában inkább kérés. A rézangyal, azzal együtt, hogy egész évben jelen van, különösen két évszakban válik idény-munkássá, nyáron és karácsonykor. Júniustól szeptemberig, amikor kinyitnak a szabadtéri színpadok, és kezdetüket veszik a várfesztiválok, a „rezek” élük világukat. Még nálunk is.

Karácsony és újév táján viszont nálunk nincs pezsgés. Pedig ez a két ünnep és környéke szinte áhítja az angyali, mondhatnám rézangyali csillogást. Csak külföldi példákat tudok mondani arra, hogy egy-egy rézfúvós együttes kórossal, netán kórusokkal kiegészülve egész estét betöltő hálaadó, vagy más hasonló tartalmú koncerttel köszönti a békés családi ünnepet, illetve az új évet. Nem szerénytelenség, ha azt mondom, hogy a három legfontosabb összetevő kis hazánkban is együtt van. Vannak minden igényt kielégítő együttesek, van odailó műsor, és van közönség igény. De nincs koncert rendező, aki kacérkodna a rézangyallal vagy szerkesztő, aki le merne térni a kitaposott útról. Kérjük őket, tegyék meg egyszer, hisszük, hogy az ő és a mi sikerünk nem marad el.

Szabó Vilmos
Rádiózenekar